

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



دانشگاه پیام نور

دانشکده هنر و رسانه

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی

گروه آموزشی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی

ارزیابی نمایه‌های پایان کتابهای چاپی و الکترونیکی فارسی

حوزه علوم پایه منتشر شده در سالهای 1380-1388

سمیه نوروزنژاد

استاد راهنما

دکتر محسن نوکاریزی

استاد مشاور

دکتر هادی شریف مقدم

بهمن 1389

تقدیم به مادر و پدرم

که استواری گامهایم از آنهاست و
شمع هستیشان روشنیبخش راه زندگیم.

تقدیم به همسرم

که عشقش جاودانه است در قلبم و
بهترین دوست و حامی در تمامی مراحل زندگیم.

تقدیم به خواهران و برادرم

به خاطر امیدهای دلگرمکنندهشان.

تقدیم به ماهان

که گرمی نگاهش و شیرینی لبخندش انگیزه ادامه دادن است.

سپاسگزاری

ستایش خدای رحمان را که با رحمت خویش فرصت کسب دانش در محضر اساتید گرانقدر را مهیا ساخت تا از دریای معرفتشان کسب فیض نمایم. اکنون که این پایاننامه به اتمام رسید نکو است تا از کلیه کسانی که با دریایی از معرفت، جویندگان حقیقت را عاشقانه و خاضعانه سیراب میسازند تشکر و سپاسگزاری نمایم.

خالصانهترین درودها و سپاس فراوان من پیشکش لطفهای بیکران فرزانه گرانمایه جناب آقای دکتر محسن نوکاریزی که راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند و در سایه طوبای علمشان، اندوختههای اندک این ناچیز را با شکیبایی بیحد خویش پروردند.

از ارشادات علمی و سازنده استاد گرامی جناب آقای دکتر هادی شریف مقدم که به عنوان استاد مشاور، اینجانب را مرهون لطف و راهنمایی خویش قرار دادند تشکر و قدردانی میکنم.

از دوستان عزیزم خانمها الهام رهباردار، کلثوم دهقانی و زهرا مهمی که در نگارش این پایاننامه همواره از محبتها و یاوریهایشان بهره بردم، سپاسگزارم.

در پایان از خانواده عزیزم که در تمام لحظات زندگی عشق و محبت بیپایانشان راهگشای من بودند متشکرم.

از دانشگاه پیامنور مشهد نیز برای امکاناتی که در اختیارم قرار دادند تا من بتوانم ادامه تحصیل بدهم سپاسگزارم.

چکیده

هدف این پژوهش ارزیابی نمایه‌های انتهایی کتابهای چاپی فارسی مجموعه کتابخانه مرکزی دانشگاه بیرجند و ارزیابی نمایه‌های انتهایی کتابهای الکترونیکی فارسی در حوزه علوم پایه که طی سالهای 1380-1388 منتشر شده‌اند، بر اساس رهنمودهای استاندارد ایزو 999 بود. این پژوهش به شیوه ارزیابی یا ارزیابانه انجام شد. داده‌های این پژوهش با استفاده از سیاهه واری و با مراجعه مستقیم به کتابها و مشاهده نمایه‌های کتاب گردآوری شد. از جامعه به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، نمونه‌ای به حجم 92 کتاب چاپی انتخاب شد. از 34 کتاب الکترونیکی فارسی که در این حوزه یافت شد فقط 2 کتاب دارای نمایه‌های انتهایی کتاب بودند. نتایج این پژوهش نشان داد که از 318 کتاب بررسی شده، 196 کتاب (61/64 درصد) بدون نمایه بودند. نمایه‌های انتهایی کتابهای حوزه علوم پایه از نظر شیوه چاپ و ساختار مدخل از نوع نمایه برون‌بافتی و از نظر تهیه از نوع نمایه ترجمه شده و از نظر محتوا و پوشش از نوع نمایه موضوعی بودند. یافته‌ها نشان داد که حجم نمایه‌های انتهایی کتابهای بررسی شده، 2/2 درصد منابع بود که نمایه کم حجم محسوب شدند. اکثریت نمایه‌های انتهایی کتاب نظام ارجاعات نداشتند و در نمایه‌هایی که نظام ارجاعات داشتند، ارجاع «نگاه کنید به» بیشتر استفاده شده بود. بیشتر میزان رعایت رهنمودهای استاندارد ایزو 999 در نمایه‌های انتهایی کتابهای حوزه علوم پایه مربوط به «تورفتگی» و کمترین میزان رعایت این رهنمودها مربوط به «یادداشت دامنه» بود. نتایج نشان داد که بین میزان استفاده از رهنمودهای استاندارد ایزو 999 در نمایه‌های انتهایی کتابهای فارسی علوم پایه با میزان متوسط (50 درصد) در سطح 0/05 تفاوت معناداری وجود نداشت. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین میزان استفاده از رهنمودهای استاندارد ایزو 999 در نمایه‌های انتهایی کتابهای رشته‌های مختلف علوم پایه در سطح 0/05 تفاوت معناداری وجود داشت. به طور کلی نمایه‌های انتهایی کتابهای حوزه علوم پایه از نظر رعایت رهنمودهای استاندارد ایزو 999 وضعیت مطلوبی نداشتند.

کلیدواژه‌ها: نمایه‌های انتهایی کتاب، کتابهای فارسی، کتابهای علوم پایه، نمایه‌سازی، استاندارد

ایزو 999

فهرست مطالب

أ	صفحه تقدیم
ب	صفحه سپاسگزاری
ت	چکیده فارسی
ث	فهرست مطالب
خ	فهرست جدولها و نمودارها

فصل 1: کلیات پژوهش

1	
2	1.1. مقدمه
3	2.1. بطن مسأله
5	3.1. اهمیت و ضرورت مسأله
7	4.1. اهداف پژوهش
7	5.1. سؤالات پژوهش
8	6.1. فرضیههای پژوهش
9	7.1. تعریفهای مفاهیم مرتبط

فصل 2: مبانی نظری و پیشینه پژوهش

11	
12	1-2. تعریف نمایی
16	2-2. تاریخچه نمایی
19	3-2. اهداف و ویژگیهای نمایی
22	4-2. اجزا و عناصر نمایی
22	1-4-2. مدخل
23	2-4-2. شناسه
24	3-4-2. انواع شناسه
26	4-4-2. بطنگر

27	2-4-5. انواع نگار
28	2-4-6. جایها
29	2-4-7. ارجاع
31	2-4-8. انواع ارجاع
36	2-5-5. انواع نمای کتاب
36	2-5-1. انواع نمای از لحاظ شیوه چاپ و ساختار مدخل
37	2-5-2. سبک تورفته در برابر سبک پیوسته برای صفحه‌آرایی
38	2-5-3. انواع نمای از لحاظ نوع تهی
39	2-5-4. انواع نمای از لحاظ محتوا و پوشش
41	2-6-6. عمق نمای
42	2-7-7. حجم نمای
43	2-8-8. مقدمه نمای
43	2-9-9. پوشش نمای
45	2-10-10. ارزشی نمای
49	2-11-11. مدخل‌آرایی
49	2-12-12. کاربرد رایانه در نمایسازی کتاب
49	2-12-1. نمایسازی با کمک رایانه
50	2-12-2. کاربرد رایانه در نمایسازی کتاب
51	2-13-13. استاندارد ایزو 999
55	2-14-14. پهنی پژوهش
55	2-14-1. پهنی پژوهش در ایران
58	2-14-2. پیشینه پژوهش در خارج از ایران
66	فصل 3: روش‌شناسی
67	3-1-1. نوع و روش پژوهش
67	3-2-2. جامعه آماری
68	3-3-3. نمونه و روش نمونه‌گیری
70	3-4-4. روش و ابزار گردآوری اطلاعات

70	5-3. روایی ابزار گردآوری اطلاعات
71	6-3. روش تجزیه و تحلیلی اطلاعات
71	7-3. محدودیتهای پژوهش
72	فصل 4: یافتههای پژوهش
73	1-4. تحلیل دادهها
95	2-4. جمعبندی یافتهها
97	فصل 5: بحث و نتیجهگیری و پیشنهادها
98	1-5. خلاصه پژوهش
102	2-5. بحث و بررسی
112	3-5. نتیجهگیری
114	4-5. پیشنهادهای پژوهش
114	1-4-5. پیشنهادهای اجرایی
114	2-4-5. پیشنهادهایی برای پژوهشهای آینده
116	فهرست منابع
124	پیوست : سیاهه ارزشیابی نمایه انتهای کتاب
127	چکیده انگلیسی

فهرست نمودارها، جدولها و شکلها

- 74 جدول 4-1. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 75 جدول 4-2. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 77 جدول 4-3. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 78 جدول 4-4. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 80 جدول 4-5. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 81 جدول 4-6. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 82 جدول 4-7. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 83 جدول 4-8. توزیع فراوانی کتابهای فارسی حوزه علوم پایه ...
- 85 جدول 4-9. توزیع فراوانی میزان رعایت رهنمودهای استاندارد ...
- 86 **نمودار 4-1.** توزیع فراوانی میزان رعایت رهنمودهای استاندارد ...
- 87 جدول 4-10. توزیع فراوانی میزان رعایت رهنمودهای استاندارد ...
- 92 نمودار 4-2. توزیع فراوانی میزان رعایت رهنمودهای استاندارد ایزو ...
- 93 جدول 4-11. آزمون معناداری تفاوت بین میزان استفاده از رهنمودهای ..
- 94 جدول 4-12. توزیع فراوانی و آزمون معناداری تفاوت بین میزان استفاده ...
- 95 جدول 4-13. نتایج آزمون تعقیبی دانکن ($\alpha = 0.05$)

فصل اول

کلیات پژوهش

مقدمه

در عصر حاضر که آن را عصر اطلاعات نامیده‌اند، انتشار اطلاعات سیر صعودی دارد. برای دسترسی افراد به اطلاعات، گردآوری و سازماندهی اطلاعات ضروری است تا فرد بتواند با استفاده از ابزارهای بازیابی اطلاعات مورد نیاز خود را بازیابی کند. نمایه‌انتهای کتاب یکی از این ابزارهای بازیابی است که برای دسترسی به محتوای کتابها استفاده میشود.

در قرن نوزدهم با افزایش بیش از پیش اطلاعات، ارتباطات بین رشته‌های علوم، افزایش اطلاعات تخصصی و ضرورت یافتن راهی برای پاسخگویی به نیازهای پژوهشگران، به تدریج موج مخالفت با کتابداری سنتی بالا گرفت؛ چرا که این شیوه کتابداری توان پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی پژوهشگران را نداشت. از دهه 1950 به بعد، نمایه به‌عنوان راه حلی برای تسهیل دسترسی به نیازهای اطلاعات پژوهشگران پدیدار شد (گیلوری، 1375).

افزایش سریع حجم مدارک و توسعه رشته‌های علمی موجب پیدایش روشهای گوناگونی برای ضبط محتوای اطلاعاتی آنها شده است. برای پژوهشگران که در زمینه‌های گوناگون علمی درگیر پژوهش هستند مطالعه کلیه مدارکی که در زمینه تخصص آنها منتشر شده امکانپذیر نیست. افزون بر این چه بسیار پژوهشهایی که در نقاط مختلف جهان اجرا شده و نشانه‌های از آنها در دست نیست. با توجه به موارد یاد شده و به منظور جلوگیری از دوباره‌کاری و ایجاد سرعت و دقت در فعالیتهای پژوهشی، صاحب‌نظران دانش اطلاع‌رسانی بر آن شدند تا با استفاده از وسائل متعدد از هر مدرک علمی نشانه‌های به دست دهند (میرزاده، 1352).

رانگانانان¹، پدر کتابداری هند، پنج اصل مهم را برای فلسفه عملی کتابداری بیان میکند. اصل چهارم آن را بر «هدر ندادن وقت خواننده» است که در خصوص نمایه‌ها این اصل مصداق عینی می‌یابد زیرا این روش سازماندهی (نمایشسازی) مانع اتلاف وقت خواننده شده و او را به جزئیترین

اطلاعات محتوایی متن هدایت میکند و در نتیجه ارزش اطلاعات در نمایههایی که دارای دقت بالاتری هستند، افزایش مییابد. در اصل پنجم از اصول رانگاناتان نیز که بر پویایی کتابخانه ت اکید شده است میزان پویایی هر کتابخانه به میزان رضایت مراجعان آن و ایجاد شرایط مناسب برای بهره وری بیشتر مشروط میشود، یعنی تمام کارکردهای کتابخانهها شامل گزینش، فراهمآوری، سازماندهی (نمایهسازی و سایر روشهای سازماندهی) و در دسترس گذاردن منابع جهت ارائه خدمات به جامعه کتابخانه و در نتیجه پویایی کتابخانه است (صادری، 1389)

نمایه کتاب اطلاعات را طوری مشخص میسازد که خواننده مجبور نشود تمام کتاب را مطالعه یا بازخوانی کند، جایگزینی برای اطلاعات موجود در یک کتاب نیست، بلکه نمایانگر اطلاعات موجود در کتاب است.

از آنجا که نمایههای موجود در یک کشور، و حتی در حالت آرمانی نمایههای موجود در کل دنیا، باید دارای شکل و شیوه یکسانی باشند تا استفاده از آنها نیاز به توضیحات اضافی نداشته باشد، طبیعی است که نمایهسازی به استاندارد ملی و استانداردهای بینالمللی نیاز دارد (کاظمپور و اشرفی - ریزی، 1388).

بیان مسأله

همه کتابها به قصد انتقال دانش و اطلاعات نوشته نمیشوند، مانند آثار ادبی و هنری، اما عمده کتابها را منابعی تشکیل میدهند که به گونهای حامل علم دانش یا اطلاعات به معنای وسیع کلمه هستند. همه آثار پژوهشی و همه منابعی که بر اساس بررسی و مطالعه پیر نی میشود، هدفی جز انتقال اطلاع ندارند؛ خواه افزودن بر اطلاعات گذشته باشد و خواه تغییر یا اصلاح آن. به طور کلی، این منابع که میتوان آنها را بنا به ماهیت مشترکشان اطلاعاتی قلمداد کرد، منابع اصلی مطالعه دانش -

پژوهان و به طور کلی کسانی است که مقصودشان از خواندن کتاب یا مراجعه به آن، دست یافتن به اطلاعات است.

در قرن بیستم نیاز به پردازش و جابجایی اطلاعات در مقادیر عظیم پدید آمد، رایانه ساخته شد و سرعت و دقت دو عامل بسیار مهم در تولید و گردش اطلاعات شد و فهرست — البته نه فقط فهرست پایان کتاب بلکه همه فهرستها یا به اصطلاح اهلفن همه نمایها — به‌عنوان تنها راه ورود و تنها وسیله بازیابی اطلاعات دستخوش عمیقترین تحولات در طول تاریخ شد. در اوضاع و احوال کنونی که نظامهای اطلاعاتی یکی پس از دیگری و در زمینهای گوناگون تشکیل میشود و قلمرو مجموعههای اطلاعاتی جستوجو شده افزایش مییابد، کتابها و به ویژه کتابهای ارزشمند و ماندگار زمینهای است که پیوستن آنها به نظامهای اطلاعاتی و دسترسیهای عمومیتر و تخصصیتر به آنها، تنها از راه فهرست میسر است. نبودن فهرست در کتاب، نبودن راه به یک مجموعه اطلاعاتی است (آذرنگ، 1370).

نمایه راهنمای نظامیافته مندرجات هر نوع نوشته‌ای است که در آن شناسهها به ترتیب ویژه‌ای با ارجاع به محل قرار گرفتن اطلاعات تنظیم میشود. نمایه انتهای کتاب، سیاههای نظام یافته است از واژهها و مفاهیم موضوعی، نامهای اشخاص، عنوان کتابها و مدارک استنادشده، نامهای جغرافیایی و دیگر مطالب مهم یک یا چند کتاب با ارجاع به صفحاتی که محل اطلاعات مورد نظرشان را نشان میدهند و معمولاً در پایان کتاب قرار میگیرند (نوروزی، 1387). نمایه کتاب در واقع مخزن اطلاعات فشرده، بستهبندی شده و مرتب شده کتاب است. هر کتاب حکم صندوقی از اطلاعات را دارد که در آن را به کمک کلیدواژهها باید گشود و نمایه خوب کتاب راهی فرعی برای ورود به آن است. هدف از نمایه انتهای کتاب دسترسی سریع و آسان به محتوای اطلاعاتی مورد نظر در کتاب است و با توجه به این حقیقت که ظرفیت جستوجوی انسان محدود است، بنابراین چنین نمایه‌های راهگشا است. نمایه انتهای کتاب سبب میشود که هر کتابی به کتاب مرجع تبدیل گردد و با استفاده از آن پژوهشگر برای به دست آوردن اطلاعات مورد نظرش لازم نیست همه کتاب و فصول آن را

بررسی و مطالعه کند. نبود نمایه در انتهای کتاب باعث میشود تا دسترسی به محتوای اطلاعاتی آن به شدت کاهش یابد و در مجموع از ارزش آن کاسته شود. بدون نمایه جستوجو مشکل و طولانی خواهد شد.

اگر نمایه بر پایه روشهای منظم و فنی ساخته شده باشد، مجموعه اطلاعات موجود در کتاب را به سادهترین و آشناترین شکل نشان میدهد (تیمورخانی، 1384). بنابراین باید نمایههای انتهای کتابها بر اساس استانداردهای نمایهسازی تهیه شوند تا استفاده از آنها راحتتر و سریعتر باشد و نیاز به توضیحات اضافی نداشته باشد. با توجه به نتایج پژوهشهای پیشین (مانند مزخانی، 1375؛ شریفیان، 1376؛ آبادطلب، 1378؛ تعجفری، 1382؛ دهنوئی، 1385؛ نوشرفرد و قوجقی، 1389) نمایههای انتهای کتاب در ایران از نظر رعایت استانداردهای نمایهسازی وضعیت مطلوبی ندارند و نمایهسازان به نمایههای انتهای کتاب به عنوان یکی از اجزای حیاتی کتاب اهمیت کمتری میدهند. تاکنون در ایران نمایههای کتابهای فارسی در حوزه علوم پایه از نظر رعایت استانداردهای نمایهسازی بررسی نشده است. اکنون مشخص نیست که نمایههای انتهای کتابهای حوزه علوم پایه در ایران چه وضعیتی دارند؟ آیا از استاندارد خاصی برای تهیه آنها استفاده شده است؟ این نمایهها در چه سطحی به کار رفته و از نظر حجم چه نسبتی با متن دارند. برای پاسخگویی به این سؤالات و سؤالاتی مانند آن، در این پژوهش نمایههای انتهای کتابهای فارسی مجموعه کتابخانه مرکزی دانشگاه بیرجند در حوزه علوم پایه را که طی سالهای 1380-1388 منتشر شده است، از نظر برخی ویژگیها و نیز رعایت ملاکهای استاندارد ایزو 999 بررسی میشود.

اهمیت و ضرورت مسأله

در عصر انفجار اطلاعات که انتشار اطلاعات و منابع با سرعت در حال افزایش است، دستیابی سریع و مطمئن به اطلاعات بسیار ارزشمند است که در کتاب که یکی از منابع اطلاعاتی مهم و

پرکاربرد است این دسترسی سریع از طریق نمایه امکانپذیر است. به دلیل اینکه نمایه یکی از ابزارهای بازیابی اطلاعات کتاب می باشد و نسبت به سایر بخشها ماهیت اطلاعاتی بیشتری دارد دارای اهمیت بسزایی در بازیابی اطلاعات است. بنابراین باید نمایه های انتهای کتاب با کیفیت و یکدستی تهیه شوند تا کاربران بتوانند بدون مشکل به اطلاعات مرتبط دسترسی یابند. برای بهبود کیفیت نمایه سازی باید از استانداردهای نمایه سازی استفاده کرد. در این پژوهش نمایه های انتهای کتاب با توجه به رهنمودهای استاندارد ایزو 999 ارزیابی میشود.

یافته های این پژوهش ممکن است برای افراد زیر سودمند باشد:

- نمایه سازان: نتایج این پژوهش ممکن است برای آگاهی نمایه سازان از نقاط قوت و ضعف خودشان مفید باشد تا در جهت رفع نقایص تلاش کنند. همچنین آنها را به استفاده از استانداردهای نمایه سازی برای یکدستی و هماهنگی نمایه های انتهای کتاب سوق دهد تا با رعایت دستورالعملهای این استانداردها، نمایه هایی با کیفیت بالا تهیه کنند.
- ناشران: نتایج این پژوهش سبب شود تا ناشران به نمایه به عنوان یکی از اجزا مهم کتاب توجه بیشتری داشته باشند و تلاش کنند تا کتابهایی دارای نمایه منتشر کنند و از نمایه سازانی باتجربه که در حوزه موضوعی کتاب مورد نظر تخصص دارند استفاده کنند.
- کتابداران: چون نمایه سبب افزایش ارزش کتاب میشود پس کتابهایی را برای مجموعه کتابخانه انتخاب کنند که دارای نمایه است. همچنین به مراجعهمکنندگان آموزش استفاده از نمایه را به عنوان یکی از ابزارهای بازیابی بدهند.

- نویسندگان: برای افزایش ارزش محتوایی کتاب خود نمایه انتهای کتاب تهیه کنند و برای ایجاد یک نمایه خوب و با کیفیت از دستورالعملهای استانداردهای نمایهسازی استفاده کنند.
- استفاده کنندگان: یافتههای این پژوهش سبب شود تا استفادهکنندگان در هنگام انتخاب کتاب، نمایه را در نظر داشته باشند و از ملاکهای یک نمایه خوب آگاهی یابند. از نمایه برای دسترسی سریع و دقیق محتوای کتاب استفاده کنند.
- تمامی افرادی که در چاپ و نشر کتاب نقش بسزایی دارند.

اهداف پژوهش

هدف این پژوهش ارزیابی نمایههای انتهای کتابهای فارسی چاپی و الکترونیکی که در حوزه علوم پایه در سالهای 1380-1388 منتشر شده است با توجه به دستورالعملهای استاندارد ایزو 999 است تا نقاط قوت و ضعف این نمایهها مشخص شود.

اهداف فرعی:

- تعیین میزان کتابهای دارای نمایه
- تعیین ساختار و مدخل و نوع تهیه نمایههای انتهای کتابهای فارسی علوم پایه،
- تعیین چگونگی رعایت نظام ارجاعات در نمایههای انتهای کتابهای فارسی علوم پایه،
- تعیین میزان رعایت ملاکهای استاندارد ایزو 999 در نمایههای انتهای کتابهای فارسی علوم پایه.

سوالات پژوهش

1. چه میزان از کتابهای فارسی علوم پایه نمایه انتهای کتاب دارند؟
2. انواع نمایه از لحاظ شیوه چاپ و ساختار مدخل در کتابهای فارسی علوم پایه چگونه است؟
3. انواع نمایه از لحاظ نوع تهیه در کتابهای فارسی علوم پایه چگونه است؟
4. انواع نمایه از لحاظ محتوا و پوشش در کتابهای فارسی علوم پایه چگونه است؟
5. حجم نمایه (یعنی میانگین تعداد صفحههای نمایه به صفحههای کتاب) در کتابهای فارسی علوم پایه چگونه است؟
6. پوشش نمایه در کتابهای فارسی علوم پایه چگونه است؟
7. تا چه حد نظام ارجاعات متقابل در نمایههای انتهای کتابهای فارسی علوم پایه رعایت شده است؟
8. تا چه حد در نمایههای انتهای کتابهای فارسی علوم پایه رهنمودهای استاندارد ایزو 999 رعایت شده است؟
9. تا چه حد در نمایههای انتهای کتابهای فارسی رشتههای مختلف علوم پایه رهنمودهای استاندارد ایزو 999 رعایت شده است؟

فرضیههای پژوهش

1. میزان استفاده از رهنمودهای استاندارد ایزو 999 در نمایههای انتهای کتابهای فارسی علوم پایه با میزان متوسط متفاوت است.
2. بین میزان استفاده از رهنمودهای استاندارد ایزو 999 در نمایههای انتهای کتابهای رشته - های مختلف علوم پایه تفاوت معناداری وجود دارد.

تعریف مفاهیم مرتبط

کتاب

- منظور از کتاب در این پژوهش، کتابهای فارسی چاپی در حوزه علوم پایه است که طی سال های 1380-1388 منتشر شده‌اند و در کتابخانه مرکزی دانشگاه بیرجند قابل دسترس هستند.

کتاب الکترونیکی

منظور کتابهای الکترونیکی تماممتنی است که از طریق کتابخانههای الکترونیکی موجود در وب قابل دستیابی هستند.

نمایه انتهای کتاب

در این پژوهش منظور نمایه انتهای کتابهای حوزه علوم پایه کتابخانه مرکزی دانشگاه بیرجند که طی سالهای 1380-1388 منتشر شده است.

علوم پایه

- در این پژوهش منظور کتابها **بی** با موضوعات ریاضیات، فیزیکی، شیمی، زمینشناسی و زیست-شناسی است.

استاندارد ایزو 999

فصل اول: کلیات پژوهش

ملاکهای ارزش علمی استاندارد این و 999 ، نه عامل است: داداشت مقدماتی، نظام ارجاعات، نقطه - گذاری، داداشت دامنه، توضیحگر، حروف چاپی مناسب، نظم الفبایی، صفحشمار، تورفتگی که در این پژوهش تمامی این نه عامل بررسی میشود.

فصل دوم

مبانی نظری و

پیشینه پژوهش